

KOR EN BOT PUT NIEUWE HOOP

Kor en Bot. Noem de naam en wacht wat er gebeurt. Het merendeel van de mensheid zal je glazig aankijken. Vraag je het liefhebbers van pleistocene zoogdieren, dan gaan de mondhoeken omhoog en de ogen twinkelen. Kor en Bot is bij hen een begrip. En dat blijft het liefst ook, want Kor en Bot heeft nieuwe hoop voor de toekomst.

Hoe zit het ook alweer?

In 1950 is het begonnen en 67 jaar later vissen we nog steeds. Met de mosselkotter van de familie Schot uit Zierikzee gingen we ook afgelopen 9 september op pad naar diepe putten in de Oosterschelde. We bleven dit keer hangen op één plek, want het bleek daar erg goed vissen. Schipper Jaap Schot en zijn zoon Joachim lieten de korren (mosselnetten) ruim dertig keer neer in de Gastenput. Het is altijd leuk om te kijken naar de gretig zoekende mensen op het dek, wroetend tussen modderige drab, zeesterren en oesters. Ze hopen een bot te vinden, uit de diepte omhoog gesleurd door de korren. Dat duurde best een tijd, maar

rond twaalf uur in de middag liet Jaap Schot de scheepstoeter loeien. Het eerste bot was binnen en de gelukkige vinder werd beloond met een oorlam. Een beetje tegen de verwachting in werd het een succesvolle visdag.

Nieuwe hoop

U hoeft de verslagen van de afgelopen Kor en Bottochten er maar op na te lezen om te vernemen dat we sinds de aanleg van de Oosterscheldekering een klein probleem hebben. Het stroomt niet meer zo sterk en de putten die eens zo diep waren kruipen naar het daglicht. Ze slibben dicht. Daardoor raken de fossielen geleidelijk aan buiten bereik. Geen wonder dat de opbrengsten van de Kor en Bottochten zienderogen minder werden. Ook de vistocht van 2016 volgde die trend. Scager *et al.* publiceerden onlangs een overzicht van de totale Kor en Bot collectie, die bewaard wordt in Naturalis Leiden en het Stadhuismuseum Zierikzee. Deze blijkt in totaal ruim tweeduizend fossielen

te omvatten, grotendeels opgevisht op de plek waar we ook dit jaar ons geluk beproefden: de zuidkust van Schouwen voor de Flauwers. Het moet daar dus ongekend rijk zijn aan fossielen en het is natuurlijk heel raar om te denken dat we alles al hebben opgevisht. 67 jaar lang hebben we speldenprikjes

uitgedeeld, niet meer. Er ligt dus nog genoeg. En dat bleek, want na de eerste vondst van twaalf uur stroomden de botten binnen. Kor en Bot kan er weer een tijdje tegenaan.

Wat heeft het opgeleverd?

We visten bij elkaar een stuk of twintig fossielen op. Een gemiddeld resultaat. En dat stemt tot tevredenheid. Immers, een gemiddelde visdag, ook in de goede jaren, leverde niet gek veel meer. Maar, hoor ik u denken, dan kom je met 67 keer vissen op zo'n dertienhonderd fossielen. Waar zijn dan die andere vandaan? Klopt! Die zijn opgevist in 1961, toen Gerard Kortenbout van der Sluijs een Shellprijs toegekend kreeg en de ZZ8 een maand lang kon huren.

Terug naar onze mooie visdag met een overzicht van de mooiste fossielen die we vingen. Van de zuidelijke mammoet *Mammuthus meridionalis* (Nesti, 1825) vonden we een nagenoeg compleet en goed bewaard hielbeen (calcaneum). Alleen een van de articulatievlakken met het sprongbeen ontbreekt. Van dezelfde soort visten we daarnaast fragmenten op van twee borstwervels, een stuk kies en een spaander van een slag tand. Topstuk van de dag was het complete voetwortelbeen van de mastodont *Anancus arvernensis* (Croizet & Jobert, 1828). Ook dit belangrijke stuk wordt opgenomen in de collectie van Naturalis, samen met een fragment van een heupbeen (pelvis). Van het paard (*Equus* sp.) vingen we een laatste molaar (m3) uit de linker onderkaak en een fragment van een scheenbeen. Aan de schuin gestelde groeven voor de articulatie met het sprongbeen is te zien dat dit bot toebehoort aan het paard.

Kies en scheenbeen worden opgenomen in de Kor en Botverzameling van het Stadhuis museum Zierikzee. Een andere vermeldenswaardige vondst is een geweastukje van het kleine Tegels hert *Cervus rhenanus* Dubois, 1904.

Speciale vermelding verdient een lendenwervel van een kleine onbekende walvisachtige. Het gebeurt niet vaak dat resten van fossiele walvisachtigen opgevist worden uit de Oosterschelde, dit in tegenstelling tot de Westerschelde. De Kor en Botcollectie is evenwel rijk aan walvisresten, maar die zijn allemaal tijdens de vismaand van 1961 opgevist voor de kust van Walcheren of uit de Oosterscheldemonding, waar we nu vanwege de stormvloedkering niet meer kunnen komen. Tenslotte noem ik als dagopbrengst nog een aantal ondetemineerbare fragmenten. Daaronder een groot en zwaar fragment van één van de lange beenderen van de zuidelijke mammoet.

Aanhouder wint

Het succes van Kor en Bot zit hem in ons doorzettingsvermogen en in het

geloof dat elke visdag ons iets nieuws brengt. Ook nu weer wisten we de toch al imposante collectie een stukje uit te breiden. Deze laatste vistocht heeft bewezen dat we nog lang niet klaar zijn. Er ligt nog meer. Het succes is geheel en al toe te schrijven aan de familie Schot. Bijzondere mensen waar er geen tweede van op de wereld rondlopen. Nooit opgeven en met het hart op de goede plaats. Dus namens iedereen van Kor en Bot grote dank aan Jaap, Joachim, Jan, David, Anja, Elma, Wim de Krukel en alle anderen die deze unieke gebeurtenis jaar op jaar mogelijk maken. En Jaap en Joachim: de wijze waarop jullie de boot tijdens de waterhoos op koers hielden en het hoofd koel verdient groot respect!

LITERATUUR

Scager, D.J., H.-J. Ahrens, F.E. Dieleman, L.W. van den Hoek Ostende, J. de Vos, J.W.F. Reumer (2017) The Kor & Bot collection revisited, with a biostratigraphic interpretation of the Early Pleistocene Oosterschelde Fauna (Oosterschelde Estuary, the Netherlands). *Deinsea* 17, 16-31.

